

Trévalec gegn Belgíu

Dómur frá 14. júní 2011

Mál nr. 30812/07

2. gr. Réttur til lífs

Lögregla. Valdbeiting. Líkamstjón.

1. Málsatvik

Kærandi, Yves Trévalec, er franskur ríkisborgari búsettur er í Lúxemborg og starfar sem fréttamaður. Í janúar 2010 var hann vinna að frétt í Belgíu fyrir franska sjónvarpsstöð en leyfi hafði fengist frá lögregluþingum til að fylgjast með störfum sersveitarmanna þar í landi. Aðfaranótt 12. janúar fór kærandi ásamt tökulíði sínu með sersveitarmönnum í útkall. Meðan á aðgerðinni stóð skutu tveir lögreglumenn, sem voru ekki meðlimir sersveitarinnar, sjö skotum í átt að kæranda en hann stóð aðeins nokkra metra frá þeim. Tvö þessara skota hæfðu kæranda í annan fótinn. Læknisfræðilegar afleiðingar þessa atviks voru miklar fyrir kæranda og hefur hann enn ekki náð sér að fullu. Í kjölfar atviksins hófu lögregluþingir og saksóknari viðamikla rannsókn á því og hvort lögreglumennirnir hefðu gerst sekir um vanrækslu eða saknæma hegðun. Saksóknari fór síðar fram á að rannsakað yrði hvort lögreglumennirnir hefðu skotið kæranda af ásettu ráði. Í yfirheyrslum kváðust lögreglumennirnir hafa talið að kærandi væri vopnaður. Dimmt hefði verið úti fyrir þegar atvikið átti sér stað og þeir heyrt hljóð bakvið sig sem þeir töldu koma frá hugsanlegum áráðsmanni. Þá báru lögreglumennirnir því við að þeim hefði ekki verið tilkynnt um veru kæranda og aðstoðarmanna hans á staðnum. Við frekari rannsókn málsins kom í ljós að eina tilkynningin sem sett hafði verið upp um fyrirhugaða aðkomu kæranda að aðgerðum lögreglu var miðli sem komið hafði verið fyrir í höfuðstöðvum lögreglunnar. Þá hafði engin tilkynning komið í gegnum kallkerfi lögreglunnar um fyrirhugaðar aðgerðir sersveitarmanna og að kærandi væri með þeim í för.

Í mars árið 2005 ákærði saksóknari yfirmann lögreglumannanna tveggja ásamt starfsmönnum kallkerfis lögreglunnar þar sem þeir tilkynntu ekki samstarfsmönnum sínum um nærveru kæranda fyrrgreint kvöld. Í tilkynningunni frá saksóknara kom fram að mál lögreglumannanna tveggja hefði verið látið niður falla þar sem talið var sannað að þeir hefðu skotið kæranda í sjálfsvörn. Þann 16. maí 2006 vísaði héraðsdómur máli ákærðunnar frá þar sem saksóknara hefði ekki tekist að sýna fram á tengsl milli vanrækslu hinna ákærðu að tilkynna um nærveru kæranda og þess tjóns sem hann varð fyrir. Áfrýjunardómstóll staðfesti þessa niðurstöðu árið 2007 og síðar sama ár var áfrýjun kæranda til hæstaréttar landsins vísað frá.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærandi hélt því fram aðgerðir lögreglumannanna tveggja sem skutu hann hefðu verið úr öllu hófi og hefðu ógnað lífi hans. Þá hefðu yfirvöld hvorki gert nægilegar ráðstafanir til að koma í veg fyrir atvikið né rannsakað það með fullnægjandi hætti. Með þessu hefði verið brotið gegn 2. gr. sáttmálans.

Niðurstaða

Dómstóllinn leit til þess að lögreglumennirnir tveir sem skotið hefðu kæranda hefðu verið þátttakendur í lögregluaðgerð þegar atvik átti sér stað. Grunur hefði leikið á að þeir sem aðgerð lögreglu beindist gegn væru vopnaðir. Þá hafði lögreglumönnum ekki verið tilkynnt um aðkomu kæranda að aðgerðinni. Þegar atvikið átti sér stað var mikið myrkur og héldu lögreglumennirnir að myndavél kæranda væri skotvopn. Féllst dómstóllinn því á það með landsdómstólum að aðgerðir lögreglumannanna tveggja hefðu getað réttlæst af sjálfsvörn og þjónað þeim lögmæta tilgangi að verja menn gegn ólögmætu ofbeldi í skilningi 2. mgr. 2. gr. sáttmálans. Til þess að meta hvort umrædd valdbeiting hefði verið nauðsynleg til að tryggja öryggi lögreglumannanna þurfti dómstóllinn einnig að taka tillit til þeirra ráðstafana sem teknar voru af hálfu lögreglu til að tryggja öryggi kæranda. Með

því að heimila kæranda að taka þátt í aðgerðum lögreglu höfðu lögregluyfirvöld í raun ábyrgst öryggi hans.

Óumdeilt var að kærandi hafði fengið ákveðnir leiðbeiningar um mögulega hættu á undirbúningsfundi með sérsveitarmönnum. Hins vegar hafði tilkynningum til almennra lögreglumanna um nærveru kæranda í för með sérsveitarmönnum og ferðir þeirra verið mjög ábótavant. Dómstóllinn taldi að lögreglumennirnir sem skutu kæranda hefðu ótvírætt sýnt meiri varkárni hefðu þeir vitað að kvikmyndatökulið væri í fylgd með sérsveitarmönnum og ekki var útilokað að hægt hefði verið að koma í veg fyrir atvikið með betri upplýsingagjöf og tilkynningum til lögreglu. Þrátt fyrir að kærandi hlyti að hafa gert sér grein fyrir því að ákveðin hætta fylgdi því að slást í för með sérsveitarmönnum varð ekki séð að hann hefði á einhvern hátt getað komið í veg fyrir atvikið með því að sýna af sér meiri varkárni.

Dómstóllinn komst að þeirri niðurstöðu að yfirvöld sem tryggja áttu öryggi kæranda hefðu ekki sýnt næga aðgætni þegar kom að því að tilkynna um veru hans í fylgd með sérsveitarmönnum. Hefði verið rétt staðið að málum hefði að mati dómstólsins mátt koma í veg fyrir þá hættu sem steðjaði að lífi kæranda og það líkamstjón sem hann varð fyrir. Hefði með þessu verið brotið gegn rétti kæranda samkvæmt 2. gr. sáttmálans.

Hvað varðaði rannsókn málsins taldi dómstóllinn að ekkert hefði komið fram sem benti til þess að henni hefði verið ábótavant. Málið hefði verið afgreitt fagmannlega að hálfu yfirvalda og engar óþarfa tafir hefðu orðið á afgreiðslu þess.

Þar sem kærandi krafðist hárra bóta vegna þess líkamstjóns sem hann varð fyrir taldi dómstóllinn rétt fresta ákvörðun bóta þar til báðir aðilar hefðu skilað inn frekari gögnum.

Einn dómari skilaði séráliti.